

Grondwettelijke verankering van schuldenrem

2012/15
29 | 03 | 2012

MENSEN

WELVAART

BESCHERMING

Ivan Van de Cloot
Hoofdeconoom
Itinera Institute

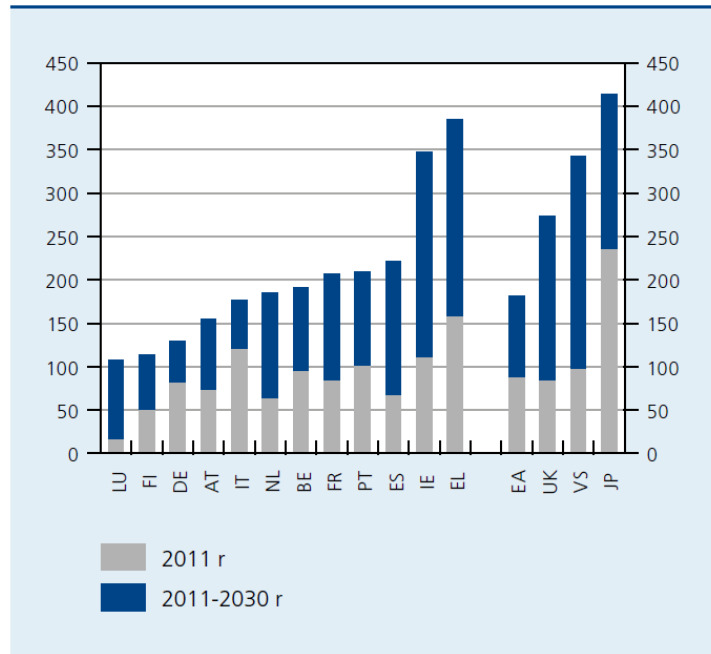
Vorig jaar nam regelmatig de druk op het Belgisch staatspapier toe waarop elke keer de Wetstraat in rep en roer stond. Als de rente echter opnieuw wat afneemt, is het opmerkelijk te zien hoe snel men opnieuw overgaat tot “business as usual”. Nochtans impliceert onze hoge staatsschuld dat onze kwetsbaarheid erg hoog is op dit vlak.

Soms denkt men dan dat het lang geleden toch wel beter was maar daar kan men zich wel eens flink in vergissen. Er was een tijd toen de Minister van Financiën ook controle had over de geldpers. Elke keer de regering in een moeilijk parket kwam was er de verleiding om de problemen op korte termijn op te lossen door wat geld bij te drukken. Het is één van de grootste institutionele verwezenlijkingen in de geschiedenis geweest dat de geldpers uit de handen van te verkiezen politici

werd gehaald en onder controle kwam van een onafhankelijke centrale bank. De hemel weet dat er vandaag opnieuw regelrechte kamikazepiloten zijn die niet liever zouden willen dan in plaats van schulden terug te betalen, ze te proberen weginfleren door geldontwaarding. Dergelijk naïef inflationisme dient overigens te onderscheiden te worden van de meer Keynesiaans geïnspireerde politici die de geldpers wat sneller willen laten draaien om de economie wat doping toe te dienen.

“
We kunnen moeilijk de begroting ook onderbrengen bij een onafhankelijke instelling zoals we met het monetair beleid deden omdat de volksvertegenwoordigers in een democratie hun zeg moeten hebben over de uitgaven van de overheid.
 ”

Toename in overheidsschuld bij ongewijzigd beleid

Bronnen: EC, IMF, NBB.

We kunnen moeilijk de begroting ook onderbrengen bij een onafhankelijke instelling zoals we met het monetair beleid deden omdat de volksvertegenwoordigers in een democratie hun zeg moeten hebben over de uitgaven van de overheid. Anderzijds is het een hachelijke zaak dat er onvoldoende kritische controle is op de begroting en dat onderzoek aantoonde dat er een neiging bestaat om teveel schulden te creëren. Dit laatste wordt niet alleen in de hand gewerkt door electoraal opportunistische waarbij voor verkiezingen nog snel wat cadeaus rondgestrooid worden zoals bepaalde belastingverlagingen of openbare werken. Studies tonen ook aan dat de bevolking aan een zekere fiscale illusie kan leiden waarbij onvoldoende doordringt dat bepaalde openbare uitgaven ook door iemand bekostigd moeten worden. Bovendien is er het formidabel probleem dat de toekomstige generaties die onze schulden erven, vandaag nog geen electoraal bestaande groep vormen. Opnieuw kan een institutionele vernieuwing hier een mouw aan passen.

Door een verankering in de grondwet van een begrotingsregel worden beleidsvoerders verplicht enerzijds jaarlijks de nodige besparingsmaatregelen te treffen, en anderzijds een langetermijnbeleid voor de over-

heidsfinanciën uit te stippelen. In de ivoren toren van academici wordt nog gediscuteerd over het feit of Duitsland niet een te strenge (ijzeren regel) heeft ingevoerd in vergelijking met een zogenaamde gouden regel. Deze laatste variant staat tekorten toe ter hoogte van de investeringen. Het probleem daarbij is echter dat dit de poort opent naar creatieve invullingen van wat dan wel investeringen zijn. De hele opzet van een dergelijke regel is net om de handen te binden omdat anders steeds het lange termijnobjectief moet buigen voor de korte termijn. Zo zou de ijzeren regel de schuld op termijn laten tenderen naar nul wat toch ook niet optimaal is? Wel in 2000 vorderden velen economen het leuke debat of een te lage schuld niet problematisch is. We weten dat vandaag bij gebrek aan ingrijpen onze Belgische schuld tendeert naar 200% van het bbp tegen 2030. Met de vergrijzingskosten die voor de deur staan hebben we wel degelijk een mechanisme nodig dat ook de toekomstige generaties beschermt. Laten we pragmatisch nu een dergelijk mechanisme stemmen en als ooit de theoretische mogelijkheid

dat onze schuld te laag is weer relevant wordt, dit herbekijken.

Ivan Van de Cloot
Hoofdeconoom

Voor duurzame economische groei
en sociale bescherming

ONAFHANKELIJKE DENKTANK

KLARE IDEEËN, KLAAR VOOR ACTIE

Itinera Institute VZW

Leopold II Laan 184d B-1080 Brussel
T +32 2 412 02 62 - F +32 2 412 02 69

info@itinerainstitute.org
www.itinerainstitute.org

Verantwoordelijke uitgever: Marc De Vos, Directeur